

Trips i frilandsgrønsager

Forskellige arter af trips kan foranledige skader på en række frilandsgrønsager om foråret og ikke mindst i sensommeren i for eksempel porrer og hovedkål

Gnavpander, tordenfluer, frynsevinger og nittinger – kært barn har mange navne – i dette tilfælde trips. De kun 1-2 mm store insekter optræder som skadedyr både i væksthus og på friland, hvor de med deres stikkende munddele udsuger cellerne på værtsplanterne. Det kan være på blade og stilke, i vækstpunkter og blomster.

Ofte ses symptomerne i rækker eller striber, som flyder sammen til større pletter

Hovedkål med små vorteagtige, korkdannelse på bladene samt ekskrementer efter tripsangreb.

med et karakteristisk sølvagtigt skær på grund af luft i de tomme celler. Senere kan der ses brunfarvning og forskellige fortykkelser og misdannelser, når det omkringliggende væv vokser samt væksthæmning. Man vil kunne finde ekskrementer i forbindelse med angreb. De voksne trips er typisk brune til sorte, mens larverne er lyse, gullig-hvide eller orange. Flere arter kan formere sig uden forudgående parring, hvorved opformering kan se hurtigt. Spredning over store afstande sker med vinden.

Problem i ærter, kål og porrer

I frilandsgrønsager ses der blandt andet angreb i ærter, porrer og hovedkål. Ærtetripsen, som optræder i juni-juli, har kun en generation. Det er larverne,

Pletter på porreblade efter tripsangreb.

der forårsager skader i blomster og på bælg, som kan blive deforme. Kåltripsen, som også kan angribe ærter, har to generationer: 1. generation optræder i april-maj, hvor de suger på kimstængel og -blade, så væksten hæmmes. Angreb er især skadelige ved langsom fremspiring. Anden generation kåltrips kan raspe og suge på kålbladene i hovedkål, hvorved der opstår små vorteagtige, korkdannelse på bladene, ofte et stykke inde i hovederne. Disse opdages først, når de yderste dæklade fjernes. Ved klargøring til salg skal der ske en kraftig afpudsning, hvilket er tidskrævende, eller hovederne må kasseres. I porrer se lokalt kraftige angreb af nelliketrips – og måske også af andre arter. Symptomerne er mindre eller større grå til hvide pletter på bladene, hvilket er et kvalitetsproblem.

Monitering for trips

Trips – voksne og larver – lever ofte skjult og er svære at se og finde. Derfor skal man være meget omhyggelig ved monitering – brug gerne en lup. Er der tale om mindre planter eller plantedele, kan man knipse på disse eller ryste dem over et stykke hvidt papir, hvorved skjulte trips vil falde ned. Større planter skal pilles fra hinanden, mens man undersøger revner,

bladskeder og undersiden af bladene for trips.

Monitering for trips i marken kan ske ved at sætte farvede limplader – orange, hvide og eller blå – op i marken, men dels fanges der mange andre insekter, dels er det ikke muligt umiddelbart at skelne tripsarterne – skadelige og uskadelige – fra hinanden. Fangst af trips kan dog give et fingerpeg om, at det nu er tid til at kontrollere afgrøden nøjere.

Forebyggelse og bekæmpelse

Både i porre og hovedkål er det sortsfor-skel på modtagelighed overfor trips. Bejdsning af frø, gode vækstforhold, der fremmer hurtig og ensartet fremspiring, og produktion på åbne arealer kan fore-

Monitering af trips på orange limplade. Udover trips er der fluer, plantedele og jord.

bygge angreb. Derudover kan vanding reducere antallet af trips.

En stor udfordring ved bekæmpelse af trips er både deres skjulte levevis, og at der i flere afgrøder kun er godkendte pyrethroider (kontaktmidler) til rådighed. Det optimale ville være brug af systemiske midler. Kontaktmidler stiller specielt store krav til sprøjteteknikken: Kør ikke for hurtigt, brug passende mængder vand (400-600 l/ha) og eventuelt ledsageluft. ■